Poštnina paušalirana

Leto II., štev. 86 — V Ljubljani, sreda dne 13. aprila 1921 — Posamezna štev. 1 K

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . 180 K
nesečno . . . . . 15 „
za zased. ozemlje . 300 „
za inozemstvo . . 520 „

Oglasi za vsak mm višine stolpca (58 mm) . 2 K
mali oglasi do 30 mm stolpca (58 mm) . 1 „

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Uredništvo: Miklošičeva cesta št. 16/I. Telefon št. 72.
Upravništvo: Sodna ulica št. 5. Telefon št. 36.
Račun kr. pošt. ček. urada štev. 11.842.

Ljubljana, 12. aprila.

Znamenito, zgodovinsko obletnico praznujemo jutri. Spomin na dan 13. aprila 1918.

Triletna doba, ki smo v nji doživeli velike svetovne dogodke, je že nekoliko zabrisala spomin na oni veliki dan v Pragi, ki mu je bilo malo enakih v slovanski zgodovini. Ob času, ko je od revolucije omagana Rusija odprla mejo nemškim in avstrijskim četam, ko je še mirno stala solunska fronta, ko je bilo tudi na zapadu še vse mirno in se je zdelo, da Italijani ne bodo nikoli popravili svojega kobaridskega poraza, tačas so se borili naši in češki poslanci z vso odločnostjo na podlagi naše majske deklaracije.

Grof Czernin, ki si ni upal govoriti v parlamentu, je šel na dunajski rotovž in je tam mestnim očetom povedal, da smo mi izdajalci, ki podaljšujemo vojno. Ta nesramnost je zaslužila pošten odgovor, ki je sledil dne 13. aprila v Pragi. V vsej tihoti so sklicali češki poslanci vse narodne zastopnike v Prago in so tja povabili tudi jugoslovanske poslance. Pred zbrano množico je prečital pisatelj Jirasek prisego, da v svojih zahtevah ne popustimo in da stojimo trdno kakor zid. Ta dogodek je bil odločilen: bili smo okrepčani za nadaljni boj. Czernin je padel — sledile so majske gledališke slavnosti, ljubljanski kongres — ki je ustvarjal slovansko trozvezo od Balta do Adrije — par mesecev na to je poslanec Stanek v dunajskem parlamentu proglasil ta program, parlament se je razšel in takoj na to je sledil 28. oktober 1918.

13. aprila je imel torej v našem boju odločilen pomen. Podal pa je v svojih geslih tudi znano geslo: «zvestobo za zvestobo», ki ni veljalo le našim sovražnikom, ampak tudi nam, ne samo takrat, ampak tudi za bodočnost. 13. april je torej jubilej tega gesla.

V teku treh let je šlo to geslo skozi ogenj težkih skušenj. In zdi se, da se je v njih okrepilo. Vkljub trenutnim dvomom in sumnjam se je izkazalo kot edino pravo, odločilno in rešilno za oba naroda. Na njegovi podlagi se je zgradila tudi mala antanta, ki je pretekle dni pokazala svoj pomen. Položaj obeh držav je tak, da sta navezani na nadaljnjo skupno življenje.

In to skupno življenje, ta skupni boj za skupne interese bo sta uspešna le, če bomo imeli vedno pred očmi zaobljubo 13. aprila 1918. leta.

Pozdrav Ljubljane Pragi

Povodom obletnice 13. aprila 1918. leta je poslal ljubljanski župan češkojugoslovanski ligi v Prago to-le brzojavko:

Ljubljana, ki je danes prva slovenska občina svobodne edinstvene Jugoslavije, ponavlja prisego, storjeno med češkoslovaškim in jugoslovanskim narodom dne 13. aprila 1918.

Vaš boj je naš boj, Vaša zmaga naša zmaga! Zvestobo za zvestobo na vekomaj!

Župan dr. Tavčar.

Nov sporazum o luki Baroš?

Tendencijozne rimske izmišljotine.

Beograd, 12. aprila. Presbiro poroča iz Londona: Rimski dopisnik lista «Morning Post» javlja, da je prišlo do sporazuma o pristanišču Baroš. Baroška luka pride pod upravo avtonomnega telesa, sestavljenega iz zastopnikov Italije, Jugoslavije in reške države. Jugoslavija garantira, da nobeno njeno pristanišče ne bo konkuriralo Reki, ki bo služila kot izhod na morje za ves jugoslovenski teritorij. —

*

Priobčujemo to vest kot kronisti. Uvrstiti jo bo pač v dolgo vrsto onih italijanskih poskusov vplivati na evropsko javnost v smislu svojih želj. O koncesijah glede baroške luke ne more biti govora. In da bi katerakoli jugoslovenska vlada pristala na konkurenčne klavzule, o kakršnih poroča «Morning Post», more verjeti človek, ki prav nič ne pozna ne naše geografije, ne naših razmer. — Uredn.

MINISTRI NA POTOVANJIH.

Beograd, 12. aprila. (Izv.) Minister za šume in rude dr. Krizman je odpotoval v Zedico, minister za vere Jovanović pa v Karlovac. Minister za socijalno politiko dr. Kukovec se je vrnil v Beograd.

Madžarska vlada uradno priznava Karla za kralja

PROSI ŠVICO, NAJ DOVOLI KARLU BIVANJE. — HABSBURGOVA PUSTOLOVŠČINA — SPLETKA FRANCOSKIH KAPITALISTOV. — MADŽARSKA MORA NUDITI GARANCIJE. — PAŠIĆEVA ZAHVALA GROFU SFORZI.

Bern, 12. aprila. Potrjuje se, da je *poslala madžarska vlada švicarskemu zveznemu svetu obvestilo, da je razkralj Karel zakoniti kralj Madžarske* in da mu samo vsled zunanjih okoliščin ni mogoče vršiti vladarskih poslov. Madžarska vlada prosi svezni svet, naj dovoli razkralju Karlu, da sme stanovati na švicarskem ozemlju. Švicarski zvezni svet bo proučil vse okoliščine s posebnim ozirom na interese Švice in nato naznanil madžarski vladi svoj sklep.

Beograd, 12. aprila. (Izv.) Minister za zunanje zadeve, Nikola Pasić, se je obrnil potom naših poslaništev do vlad male antante s posebno noto, v kateri predlaga, naj se zahtevajo od Madžarske gotova jamstva, da se habsburške avantire več ne ponove.

Beograd, 12. aprila. Presbiro poroča iz Pariza: «Humanite» smatra, da so veliki francoski industrijski interesi vezani z restavracijo Karla Habsburškega na Madžarskem. Po odkritjih, ki so došla z raznih strani, se vidi, da je za interesirane kroge to vprašanje osobito finančno vprašanje

Rim, 12. aprila. (Izv.) Zunanji minister grof Sforza je prejel od ministrskega predsednika Pašića zahvalno brzojavko za odločen nastop italijanskega kabineta v vprašanju Karla Habsburga. G. Pašić se zahvaljuje za solidarnost italijanske vlade, ki jo je rimski kabinet dokazal v najopasnejšem trenutku, ko se je Karel Habsburg mudil še na Madžarskem. Grof Sforza je na brzojav odgovoril s svojo zahvalo za zaupanje, s katerim je bil počaščen.

Bregenz, 11. aprila. (Izv.) Po semkaj dospelih poročilih je bila prepoved dohoda ekskralja Karla v kanton Waat izdana pod vplivom francoske vlade, ki je hotela na ta način preprečiti preiskavo o dogodkih pred Karlovim odhodom iz Švice na Madžarsko. Po stari tradiciji namreč je odklonitev dovoljenja pripotovanja v en kanton obvezna tudi za druge kantone. Ker se je pa to pot zvezni svet obrnil na kanton Luzern s prošnjo, da dovoli Karlu dohod, je izjalovljen francoski namen, da bi bila preprečena preiskava, ki se bo na vsak način izvršila.

Jugosl.-francoska vojaška zveza?

POROČILA ITALIJANSKIH LISTOV. — ZVEZA SE BAJE OSNUJE PO VZORCU POLJSKO-FRANCOSKE KONVENCIJE.

Rim, 12. aprila. (Izv.) Tukajšnje časopisje živahno komentira Pašićevo zahvalo grofu Sforzi radi enotnega postopanja proti razkralju Karlu. Dalje tudi poroča, da se pripravlja zveza med Francijo in Jugoslavijo. Ministrski predsednik Pašić se že dogovarja s francoskim delegatom Simonom, ki je dal resno razumeti, da pride med jugoslovansko in francosko vlada do vojaškega sporazuma.

Rim, 12. aprila. (Izv.) V člankih poudarja mnogo rimskih listov, da izgleda, da ne pride med Jugoslavijo in Francijo le do gospodarske pogodbe, temveč da pojde cela stvar dalje. Sklepa se namreč med beograsko in pariško vlado sporazum, sličen onemu med Francijo in Poljsko.

Rim, 12. aprila. (Izv.) Tukaj se govori, da se v najhujšem času sestane rimski poslanik beograjske vlade Antonijević s francoskim zastopnikom Simonom v Benetkah. Dogovori se bodo sukali okoli pogodbe, ki jo želi francoska vlada skleniti z jugoslovansko državo.

Francija napoveduje kaznovanje Nemčije

Senzacijonalen govor Brianda.

Pariz, 12. aprila. (Izv.) V zbornici je danes ministrski predsednik Briand podal kratko izjavo, ki je na poslance napravila globok vtis. Dejal je: Sedaj ni časa za razprave, ali je Francija dosedaj kazala večjo ali manjšo popustljivost. Še manj pa je sedaj čas za izračunanje, ali je Nemčija v finančnih težkočah. Ako je država doslej čakala dve leti, se ji ne smejo več nuditi besede, ampak dejanja in uspehi. (Živahno odobravanje.) Londonska konferenca je določila sankcije, ki so bile prvi korak na poti, po kateri smo upali, da ne bo treba iti do skrajnosti. Danes pa vidimo, da Nemčija še vedno misli na zavlačevanje. Toda dne 1. maja bo morala Nemčija izpolniti svoje obveze. Mi imamo pooblastila za kaznovanje.

Volilna borba v Italiji

Rim, 12. aprila. (Izv.) Vsa Italija se nahaja v volilni groznici. Vlada neprenehoma nadaljuje z delom za sestavo vladnih kandidatnih list. V Rimu se je dosedaj dosegel sporazum za enoten nastop sledečih strank: liberalne, demokratske in nacionalistične. Tudi v Turinu nastopi ta blok z enotno listo. V Bologni, Firenzi, Milanu in Basiju se še vrše dogovori. Kakor vse kaže, pride do enotnega nastopa tudi v teh mestih.

Rim, 12. aprila. (Izv.) Vodstvo socialistične stranke je pravkar dokončalo in redigiralo politični manifest za volitve. Manifest se peča najprej s splošnim programom stranke, napada politiko vlade in zagotavlja, da pomenijo sedanje volitve meščansko ofenzivo proti socialistični misli. Nastop buržoazije ima namen vzeti proletarijatu vse pridobitve, ki mu jih je izvojeval socializem. Zato se mora delavstvo temu nasilju upreti z glasovnico v roki.

Milan, 12. aprila. (Izv.) Krajevna socialistična organizacija v Milanu je predložila za kandidate socialistične stranke 20 političnih osebnosti.

VOLILNA NASILJA NA REKI.

Apel opozicijonalnih strank na našo vlado.

Zagreb, 12. aprila. Reška jugoslovenska stranka, reška avtonomistična demokratska stranka in reška mednarodna socialistična stranka so poslale ministrskemu predsedniku Pašiču tole brzojavko: Reška začasna uzurpatorska vlada je razpisala volitve v reško konstituanto, ki naj bi se vršila dne 14. aprila. Te volitve se bodo vršile pod nadzorstvom zaveznikov, kar znači, da bo v nadzorstvu zastopana tudi jugoslovenska vlada. To bi se reklo, da jugoslovenska vlada priznava uzurpatorsko Grossichevo vlado. Prosimo, da kar najbolj odločno preprečite te volitve, ko je toliko tisočev naših rojakov bilo po Italijanih izbrisanih iz volilnih imenikov. Te glasove so nadomestili z glasovi italijanskih državljanov in fašistov na Reki. Če bi se izvršile volitve pod nadzorstvom omenjene komisije in tudi z Vašim privoljenjem tako, da se ne bi popravili falsificirani volilni imeniki in da se izgnani reški državljani ne bi vrnili, bi bila naša borba zastonj. Naj pripomnimo še, da v volilne imenike niso vpisali onih reških državljanov iz krajev, ki so pripadli reški državi in ki imajo večinoma jugoslovensko prebivalstvo. Nikoli ne bomo dopustili, da bi se volitve izvršile na tak nezakonit način.

NOVA TURŠKA OFENZIVA V MALI AZIJI.

Carigrad, 12. aprila. Turki so začeli novo ofenzivo, in sicer v smeri Denislü proti Seraikosi v gornji meanderski dolini. O poteku bojev še ni nič znanega. Turške čete nameravajo prejkone obojiti desno grško krilo. Turki so dobili zadnje dni močno ojačenje.

Velik gozdni požar na Gorenjskem

DVANAJST MILIJONOV ŠKODE. — ERARIČNA ŽAGA V SOTESKI UNIČENA. — VOJAŠKA POMOČ IZ LJUBLJANE.

Jesenice, 12. aprila. (Izv.) Včeraj popoldne je na dosedaj še neznan način izbruhnil požar na državni žagi v Soteski pri Bohinju. Požar se je razširjal tako hitro in s tako silo, da ga ni bilo mogoče niti omejiti, kaj šele pogasiti. Ves trud gasilnih društev in domačih ljudi je bil zaman. Uničil je popolnoma žago in ostale dragocene industrijske naprave in zajel tudi skladišče. Tekom večera je postala žrtev plamena vsa več milijonov vredna zaloga lesa, naloženega na skladiščih okrog poslopij.

Od silne vročine in po iskrah je začelo v noči goreti tudi v gozdovih verskega zaklada v bližini žage. Zjutraj se je požar že tako razbesnel, da je bilo vsako gašenje nemogoče. Del za delom krasnih gozdov je zapadel uničenju.

Škoda se ceni že dosedaj na 12 milijonov, a ogenj divja še vedno. V Ljubljano so zaprosili za vojaško pomoč, da bi vojaki pomagali požar omejiti. Večji oddelek se je peljal nocoj skozi Jesenice.

Nove bitke s fašisti

POBOJI PO VSEJ ITALIJI. — KRVAVI SPOPADI V VICENCI, FERRARI, PONTELAGRUSCU. — NAPADAJO TUDI DUHOVNIKE.

Ferrara, 12. aprila. (Izv.) Tukaj je prišlo do novih spopadov med socialisti in fašisti. Žrtve so precej težke, 1 oseba je težko, 6 pa lahko ranjenih.

Cremona, 12. aprila. (Izv.) Včeraj je odpotoval v Cremo poslanec ljudske stranke, onorevole Miglioni. Fašisti so ga v Cremi dočakali na postaji ter ga pretepli.

Trst, 12. aprila. (Izv.) Iz Vicenze javljajo, da se je tamkaj dogovorilo 400 fašistov za skupen nastop proti socialistom. Odšli so nad nasprotnike v skupinah, poiskali so vplivnejše može na domovih, kjer so vse polomili in potrli, može pretepli, žene in otroke pa izganjali na cesto. Karabinijerji se fašistom niso mogli ustavljati, vsled česar so oblasti poslale na pomoč vojaška ojačenja.

Firenze, 12. aprila. (zv.) Skupaj s florentinskimi fašisti so se včeraj spravili nad delavsko zbornico v Arezzu fašisti iz tega kraja ter poslopje opustošili in ga nato razdejali. Obiskali so na domu tudi socialističnega poslanca Mascagnija, ki se je svoj čas izrazil, da bodo fašisti eventualno ekspedicijo v Arezzo drago plačali. Mascagni je moral podpisati izjavo, da omenjenih besed nikoli izustil ni, ker bi ga sicer bili fašisti premikastili. Nato so fašisti delali silo tajniku delavske zbornice. Ko so delo opravili, so med streljanjem iz samokresov nastopili pot domov.

Ferrara, 12. aprila. (Izv.) V Pontelagruscuru je prišlo te dni do krvavih konfliktov, ki so jih izzvale skupine fašistov. Mnogo ljudi je bilo ob tej priliki ranjenih, troje mož pa mrtvih.

Fašistovska divjaštva na naših tleh

NAPAD NA ISTRSKO VAS KRKOVČE. — TEPEŽ MED FAŠISTI IN KOMUNISTI V GORICI.

Trst, 12. aprila. (Izv.) «Edinost» poroča: V nedeljo, 10. t. m., popoldne je prišlo na dveh tovornih avtomobilih približno 50 fašistov v vas Krkovče, ki leži v koprskem političnem okraju. Najprej so vdrli v župnišče, napadli in tepli 60letnega kanonika Matevža Škrbca ter slepo streljali proti njemu. V župnišču so streljali ostro v stene in strop in pod neprestanimi grožnjami razmetali vse po sobah ter pobrali vse slovenske knjige, ki so jih našli, in jih odnesli s seboj. Po napadu se pogreša v župnišču zlata ura. Dekanu so grozili in mu zapovedali, da odslej ne sme več niti pridigati niti poučevati krščanskega nauka v slovenskem jeziku, sicer se povrnejo in ga ubijejo ter zažgejo župnišče.

Nato so planili v vas in vdrli v nekatere kmetske hiše. Tudi kmetom so nevarno grozili in napovedali, da se bodo v desetih dneh povrnili in jim zažgali hiše, nje pa pobili, ako ne bodo pošiljali svojih otrok izključno le v italijansko šolo. Nato so odšli in kričali: «Eja, eja alala!» in «Viva Italia!»

Gorica, 12. aprila. (Izv.) V nedeljo ponoči sta se v ulici Dreossi srečali skupina komunistov, ki je prepevala internacionalno, in grupa fašistov, ki je prihajala iz ulice Duomo. Obe krili sta se po kratki izmenjavi besed sprijeli, pri čemer so fašisti segli po samokresih. Ranjena sta bila dva komunista, eden težko, drugi lahko. Oblasti so takoj uvedle preiskavo proti — komunistom.

Prva jugoslovanska zastava v reški luki

Ogorčeni fašisti.

Reka, 12. aprila. V luko Baroš je prispela danes jadrenica «Rad» s 170 tonami, katere kapetan je Vlaho Grubišlč iz Šibenika. Prišla je iz Benetk in Trsta. Ladja plove pod jugoslovansko zastavo in je s to zastavo pristala v luki Baroš. Ko so to opazili, je prišlo okoli 40 reških fašistov in zahtevalo od kapetana, da sname zastavo. Kapetan je odgovoril, da je to zastava njegove države, pod katero plove njegov brod in da je ne bo snel. Fašisti so mu odgovorili, da bodo zapalili ladjo, nakar je rekel kapetan: «To lahko storite, potem pa se bo ladja potopila in zastava z njo, morda tudi jaz, toda prej zastava ne bo šla doli.»

Medtem je prišlo večje število delavcev, ki so o tem zvedeli in se postavili proti fašistom ter jim očitali da dobivajo za svojo propagando na dan po 40 lir in jim je lahko postopati, oni, delavci, pa so srečni, da je dospela v luko sploh kaka ladja brez ozira na zastavo, da bodo imeli kaj izkrcavati in zaslužiti. Delavci so bili italijanske in jugoslovanske narodnosti in so nastopali složno, nakar so se fašisti umaknili. Kapetan ladje je šel na pomorsko oblastvo in zahteval, da se mu dajo ponoči karabinjerji, da fašisti ne bi zapalili ladje. Sedaj stoje karabinjerji pri ladji ter jo čuvajo. Poleg njih so se prostovoljno postavile skupine delavcev, ki se menjavajo ter tudi branijo ladjo fašistovskih napadov. Fašisti pa se ne pokažejo in se zastava nemoteno vije na ladji, ki leži sedaj že tretji dan z zastavo v luki. Reški in susaški Jugosloveni so zelo navdušeni in prihajajo v skupinah k ladji, da gledajo našo zastavo, ki plapola tu prvikrat.

Pred ustavno razpravo

Beograd, 12. aprila. (Izv.) Predsednik konstituante, dr. Ribar, je sklical za jutri sejo klubovih načelnikov, na kateri se bodo določili govorniki za načelno debato o ustavi. Domneva se, da bo vseh govornikov okoli 20. Na prihodnji seji konstituante se bo vršila vsled imenovanja bivšega podpredsednika dr. Miletića za ministra volitev novega podpredsednika in je določen za to mesto poslanec Urek, član Vošnjakove skupine.

UGODEN POTEK POGAJANJ Z ANGLEŠKIMI RUDARJI.

London, 12. aprila. Dejstvo, da so rudarji izjavili, da se udeleže sestanka z lastniki rudnikov, velja kot gotov dokaz, za to, da se stavka gotovo konča. Morda bo še kaj zaprek, vendar pa nihče ne dvomi, da bo izid povoljen. Po vsej državi so toplo pozdravili sobotni dogovor. Vrhutega ves pokret ni zahteval še nobene človeške žrtve.

Protestni shod obrtnikov proti previsoki odmeri davkov

Ljubljana, 12. aprila.

Danes ob 10. uri dopoldne se je vršil v veliki dvorani Narodnega doma shod obrtnikov in trgovcev v znak protesta proti visoki odmeri davkov. Shod je enodušno odobraval izjave raznih govornikov, da dа državi, kar je državnega, toda je proti visoki odmeri davkov. Med zborovanjem so bili zaprti vsi trgovski lokali, gostilne in delavnice obrtnikov. Dvorana je bila do zadnjega kotička napolnjena, znamenje, da se obrtniški in trgovski stan živahno zanimata za svoj procvit.

Shod je otvoril načelnik «Zveze obrtnih zadrug» g. Franchetti. Poslanec profesor Reisner je v daljšem govoru pojasnil stališče JDS do zahtev obrtnikov in trgovcev, povdarjajoč, da mora način postopanja davčne oblasti uničiti srednji stan, da ne gre tu za kak formalen protest, ampak za obstanek srednjega stanu. JDS smatra gibanje za upravičeno. Stranka je pripravljena vse storiti ter podpirati zahteve obrtnega in trgovskega stanu. Govornik je dalje ugotovil, da to gibanje ni naperjeno proti plačevanju davkov državi, temveč samo proti načinu, kako se obrtnikom in trgovcem odmerjajo ti davki. Pozdravlja zahtevo po uvedbi cenilnih komisij, ki bodo razumevale gmotni položaj obrtnega stanu, komisij, ki bodo sestavljene iz zastopnikov davkoplačevalcev, ne pa iz davčnih uradnikov. Govor prof. Reisnerja so zborovalci sprejeli z velikim odobravanjem na znanje.

Načelnik Franchetti je drastično očrtal krivice, ki jih povzroča neenakomerna odmera davkov obrtnemu stanu. Odločno in z vsem povdarkom zagovarja zahtevo po zopetni uvedbi cenilnih komisij.

V imenu «Trgovske in obrtne zbornice» je tajnik dr. Fran Windischer izjavil, da bo ta važna korporacija z vso odločnostjo podpirala upravičeno gibanje obrtnikov in trgovcev.

Načelnik «Zveze gostilničarjev» g. Fran Kavčič je ostro kritiziral postopanje nekega merodajnega faktorja na davčni administraciji. Gospod Frelich je v imenu «Zveze hišnih posestnikov za Slovenijo» izjavil solidarnost hišnih posestnikov z obrtniki. Govorili so še Ilija Predović, mesar Marčan in Bajželj.

Soglasno je bila na to sprejeta spomenica, naslovljena na delegata ministrstva financ v Ljubljani in obsegajoča osem točk sledeče vsebine:

1.) Davki naj se odmerjajo po eni in isti skali za vso državo.

2.) Opominjevalni stroški, ki so nad vse primere drastični, se imajo odpraviti.

3.) Vsi prizivi, kateri so bili rešeni po ukinjenju komisije, se morajo dati zoept v pretres vzpostavljeni komisiji.

4.) Vsi dokazi, priloženi prizivom, se imajo jemati v vpoštevanje, najsi so bili predlagani v prvi ali drugi inštanci.

5.) Kontumačne določbe zakonov o davkih naj se kar najmileje interpretirajo, ter se, dokler ne bodo davka zopet cenilne komisije same odmerjale, na vsako pritožbo uvedejo nove poizvedbe in vse krivične obdačbe vkljub kontumacu popravijo. Davek mora biti pravično odmerjen tudi takrat, če je davkoplačevalec kontumaciran.

6.) Uvedejo naj se takoj zopet cenilne komisije, ki naj priredo tudi dohodnino za leto 1920., ker vsled počasnosti davčne administracije še vedno ne vemo, kaj imamo plačati za leto 1919. Davek naj nalaga komisija in ne ena sama oseba.

7.) Vsled nečuvenega postopanja davčne administracije naj se vse pritožbe zoper dohodnino vzamejo kot pravočasne, četudi so vložene šele tedaj, ko se je vročil plačilni nalog za davek na vojne dobičke.

8.) Za predstojnika davčne administracije naj se brez odloga imenuje kaka bolj previdna in razsodna oseba. Finančna oblast mora sama priznati, da v sedanjega predstojnika obrtniki ne moremo imeti več zaupanja. Tudi v prizivno komisijo ne spada taka oseba.

Po končanem shodu, ki je nad vse lepo in mirno uspel, je odšla pod vodstvom prof. Reisnerja deputacija, obstoječa iz gg. Knez, Franchetti, Kavčič, dr. Windischer, Turk in Seydl, k delegatu dr. Šavniku. Pred finančnim ravnateljstvom na Krekovem trgu so številni obrtniki in trgovci pričakovali uspeh intervencije deputacije pri delegatu.

Z deputacijo je prišel na trg delegat dr. Šavnik, katerega je zbranim predstavil gospod Franchetti in ga prosil, naj pojasni stoje stališče. V kratkem govoru je delegat dr. Šavnik izjavil, da se bo za rešitev vprašanj, navedenih v spomenici, zavzel in to, kar je mogoče, rešil doma, ostalo pa toplo priporočal v rešitev centralni vladi. Obljubil je zopetno vzpostavitev cenilnih komisij, a obenem pozval vse davkoplačevalce, da naj tudi oni nesebično in odkritosrčno podpirajo delo teh komisij, v katerih bodo zaupniki vseh organizacij, ker le na ta način je mogoče pravično rešiti pereče davčno vprašanje.

Zbrani so vzeli odgovor delegata z odobravanjem na znanje, na kar so se mirno razšli.

Leninova poslanica sovjetskim zastopnikom v inozemstvu

Londonske «Times» objavljajo velezanimiv tekst tajne poslanice Lenina, katero so prejeli vsi zastopniki boljševiške vlade v tujih državah. Poslanica pravi v uvodu, da morajo trgovska zastopstva Rusije v državah, ki se v njih nahajajo, voditi intenzivno propagando za svetovno revolucijo in za uničenje kapitalističnega režima. Da se to lažje doseže, poziva sovjetska vlada vse svoje poslanike, da z vsemi sredstvi širijo nezadovoljstvo med delavci in vojaki ter da povsod izzivajo nemire in stavke. Komunistični agitatorji morajo po tovarnah agitirati in kolikor mogoče črno slikati slabe posledice dejstva, da še niso sklenile vse vlade trgovskih pogodb z Rusijo.

Leninov diktat obsega te-le točke: 1. Ne pozabite nikdar, da imajo trgovske zveze z ostalimi državami služiti interesom propagande za internacionalo. 2. Sovjetski odposlanci vsaj se vse lej nastanjujejo v najboljših hotelih po mestih, kjer so na delu. Na čast tujih predstavnikov naj prirejajo obede in večerje in nikdar ne pozabijo, da je priznanje ruskih sovjetov odvisno v prvi vrsti od kapitalistov in od sedanje politike meščanskih strank, katero vodi kapital. 3. Treba je napeti vse sile, da se organizira komunistična stranka. 4. Podkupiti in kupiti se mora časopisje. 5. Širiti je treba idejo, da morajo industrialna in trgovska podjetja preiti v roke delavcev. 6. Propaganda se mora delati prosebno pri sedanjih in bivših vojakih. 7. Ustanavljati se morajo sovjeti vojakov, mornarjev in delavcev, da pripravljajo diktaturo proletariata. 8. Boljševiška parola je: mednarodna sovjetska republika, boj proti kapitalizmu, vojaki ostavljajte fronto itd. itd.

Poleg Lenina sta podpisala poslanico še dva člana izvršilnega odbora III. internacionale in vodja sovjeta za akcijo in propagando.

Nazaj v pregnanstvo

V dunajski «Arbeiter Zeitung» popisuje od socijalno-demokratične stranke določeni spremljevalec Karla Habsburga, posl. Sever, vtise s pota v Švico.

G. Sever izvaja.

Ko smo čakali v Fehringu, smo prejeli telefonično vprašanje, če je spremljevalna komisija na vlaku Karla Habsburga pripravljena sprejeti neko deputacijo. Policijski svetnik je to odklonil. Nato so sprejeli deputacijo antantini zastopniki. Madžarski feldmaršallaitnant Hegedüs se je pripeljal z vlakom. Ko je izstopil, je dejal zelo važno: «Prosim gospode za legitimacije. Saj razumete, da se moram prepričati, če so gospodje res določeni za spremstvo.» Ko so se na to vprašanje antantini častniki legitimirali, je Hegedüs vprašal, kaj dela v vlaku oddelek za stražo. Gospodje so odgovorili z molkom. Nato je Hegedüs naznanil, da dospe «Njegovo Veličanstvo» tekom dvajsetih minut.

Toda prišlo je šele po preteku pol ure. Iz vlaka Karla Habsburga je izstopilo dvanajst madžarskih žandarjev, škof Mikes z dvema drugima klerikoma ter več civilistov, med katerimi je baje bil tudi neki minister. Potem se je izvršila predaja Karlovega voza. Gospodje so stopili vani, da se Habsburgu predstavijo in poklonijo. Jaz sem o tem hitel obvestiti policijskega nadzornika.

Prizor, ko so se gospodje predstavljali in razkralja občudovali, ni bil prav nič svečan ali ganljiv. Ko je Hegedüs izjavil, da je prišel čas odhoda, so se gospodje hoteli razvrstiti ob progi, da se od Habsburga poslove na «kraljevski» način. Toda morali so se oddaljiti. Ko se je vlak začel premikati, so klicali: Eljen! — toda ta klic so prevpili železničarji, ki so vriščali: Pereat, pereat! Varnostno službo je dobro pravljal stražni oddelek, pri katerem sta bila tudi dva častnika, neki podpolkovnik in neki nadporočnik, navidez Karlu zelo vdana gospoda. Podpolkovnik se je obnašal tako malomarno, da je moral službo mesto njega prevzeti major.

Vozili smo se. Na vsaki postaji skozi Avstrijo je stala Volkswehr z nasajenimi bajoneti, ki je dobro patruljirala okolu vlaka, posebno v bližini Karlovega voza. Zavarovati se je bilo namreč treba pred poskusom, da bi se kdo približal, a tudi pred eventualnostjo, da bi kdo skušal pobegniti.

V Frohnleitnu pri Brucku je bilo Habsburgu posebno tesno pri srcu. Šele ko je vlak oddrdral, mu je postalo lažje.

Celo pot je bilo treba najstrožje paziti, da ostanejo vozovi nedotaknjeni. Samo spremstvu socijalistične stranke gre hvala, da niso ponekod na postajah prišli ljudje do vagona. Če bi se jim to posrečilo, bi bili Karla Habsburga linčali!

Ko smo se pripeljali v Feldkirch, so se pojavile sitnosti radi moje osebe. Uradniki me niso hoteli pustiti dalje, češ, da nimam potrebnih dokumentov. Šele ko sem pojasnil svojo odgovorno navzočnost, se je stvar uredila in odpeljali smo se naprej.

V Feldkirchu sem videl karlističnega podpolkovnika in nadporočnika v pravi luči. Postavljala sta se sem in tja in na vse strani, da bi izzvala Habsburgovo pozornost. Hotela sta menda, da si Karl zapomni njuno fizijognomijo. Toda ekspralj se je malo menil za nju. Ko sta morala častnika izstopiti iz vlaka, sta prosila navzočega nadkomisarja za dovoljenje, da se od «Njegovega Veličanstva» poslovita. Toda nadkomisar se ni dal omehčati. H Karlu ni pustil nikogar. Da pa ne bo zamere, sta se častnika postavila ob vlak, in ko je začel voziti sta strumoma salutirala — v temno noč.

V Hütteldorfu smo se ločili. Antantni oficirji in konzul Strauss so se mi zahvalili za trud, ki sem ga imel na potovanju in kmalu nato je vlak s Habsburžanom odpeljal na švicarska tla.

Politične beležke

\+ **Slovenci in volitve za rimski parlament.** Povodom razpisa volitev za italijanski parlament poroča tržaška «Edinost», da se tržaški Slovenci še niso dločili o svojem stališču pri volitvah, a list že sedaj odločno zavrača trditve italijanskega časopisja, da bi volitvena afirmacija Slovencev ničesar ne pomenila. Zmaga pri volitvah — pravi «Edinost» — bi dokazala, da je prebivalstvo te dežele po večini slovensko in bilo bi popolnoma naravno, da slovenska lista sama po sebi dobi večino. Popolnoma napačno trde italijanski listi, da bi Slovenci v Trstu in Istri dobili samo «platonično število glasov». Dolžnost Slovanov ni samo, da se brigajo za sedanjost, marveč tudi za bodočnost. Vsak njihov glas oddan v tej deželi, gradi temelje narodni bodočnosti.

\+ **Za ime «Jugoslavija».** V nedeljo dopoldne se je vršila v zagrebškem kinu «Balkan» skupščina Jugoslovanskega neodvisnega socialno-političnega kluba, na kateri je razen poročevalca Banjanina govorilo več govornikov. Dnevni red skupščine je bil: Ime naše države. Vsi govorniki so se izjavili za ime «Jugoslavija» za našo državo. Tozadevna resolucija je bila soglasno sprejeta.

\+ **Protićevi načrti.** Iz Beograda poročajo: V političnih krogih se širijo najrazličnejše kombinacije o načrtih, ki jih snuje Stojan Protić, vendar vse te kombinacije ne pridejo v poštev. Gotovo je samo to, da po Protićevem neuspehu, njemu ni več mesta v radikalnem klubu, in da mora Protić izvajati sam posledice, kakor jih bo moral izvajati tudi posl. Ivanič, ki je edini iz vsega kluba kršil strankarsko disciplino. «Politika» konstatira, da je bil Protićev ultimatum zadnji adut, ki ga je izigral Protić v svoji borbi proti Pašiću in da je Protić tudi v tej zadnji fazi borbe podlegel. Vesti o osnovanju nove stranke, o novem listu so kaj malo verjetne «Epoha» javlja, da Ljuba Jovanović nikakor ni voljen slediti Protiću do skrajnosti, a tudi Nastas Petrović je v politiki prevelik oportunist, da bi sledil Protićevi samovolji. Tako ostane s Protićem le Ivanić. Tudi kombinacija z macedonskimi muslimani je neumestna, ker ti poslanci vedo dobro, da jim bo mogoče le v sedanji vladni večini doseči to, kar hočejo, a v Protićevi opoziciji nimajo pričakovati od nobene strani kakršnekoli zaslombe. Zato se že danes lahko ugotovi, da je Protičeva akcija pa bila že v tej ali oni smeri brezizgledna, ker je Protić v današnjem političnem svetu popolnoma osamljen.

\+ **Karlova pustolovščina v švicarskem narodnem svetu.** Socialistični poslanec v švicarskem narodnem svetu Grimm je vložil na vlado interpelacijo, v kateri zahteva pojasnil o stališču švicarske vlade v vprašanju bivanja Karla Habsburga v Švici z ozirom na zadnje dogodke. Ob tej priliki švicarsko novinstvo obširno razpravlja Karlovo afero in soglaša v ugotavljanju dejstva, da je Karl Habsburg zlorabil švicarsko gostoljubje, ki ga mu je ponudila Švica v onem nevarnem trenutku, ko je bil s svojo obiteljo blokiran od rdeče garde v Eckardsauu. Švica ne sme nikdar biti zatočišče političnih desperadov in tihotapcev, ki bi na svobodnem ozemlju snovali državne udare in zarote,ki bi mogle vznemiriti in zavaloviti še itak težko ozračje v srednji Evropi. «Journal de Geneve» priporoča vladi, naj vestno in prevdarno prouči vprašanje Karla Habsburškega, in naj kot bazo za svojo odločitev vzame slučaj, da je uspela Karlova romantična pot na hrib kronanja v Budimpešti. Konflikt, ki bi sledil Karlovem uspehu, bi kompromitiral v prvi vrsti Švico, ker bi vsak hote ali hočete navajati Švico kot kraj, kjer je bil zasnovan državni udar, ki se je razširil v novo vojno. Zato mora biti odločitev zvezne vlade kratka, odločna in jasna in ne sme puščati Karlu niti njegovi družbi, še manj pa njegovemu zaledju zasilnega izhoda. Velika je dogovornost, ki bi zadelo Švico v takem slučaju, kajti vrnitev Karla Habsburga na madžarski prestol je smatrati kot prvo stopnjico na poti onih, ki se hočejo popeti na prestole, odkoder jih je pregnala ljudska volja. In sedaj naj demokratska Švica dobi v zgodovini ta madež, da je podpirala tako akcijo. Zato je vprašanje poslanca Grimma popolnoma umestno, ker se tiče časti in mednarodnega ugleda Švice.

\+ **Poljska vladna kriza odgodena.** V sporazumu z ministrskim predsednikom Vitošem, ki se je odločno izjavil za odgoditev vladne krize, dokler ne bo rusko-poljska mirovna pogodba od poljske vlade ratificirana, je sklenil poljski finančni minister Steczkowski ostati na svojem mestu vsaj toliko časa, dokler ne bo rešeno vprašanje o razdelitvi Gorenje Šlezije. — Dosedanji voditelj poljske mirovne delegacije v Rigi Dombsky, ki je kandidiral za poslaniško mesto v Berlinu, se je tej kandidaturi odpovedal, ker se namerava podati v Ameriko, da bo tamkaj širil poljsko propagando. Mogoče je, da bo Dombsky po ameriškem potovanju nastopil službo poljskega poposlanika pri vladi v Washingtonu. Kdo bo mesto Dombskyja imenovan za poljskega poslanika v Berlinu, se še ne ve.

\+ **Ernesto Nathan.** V Rimu je umrl bivši župan Rima Ernesto Nathan. Z Nathanom izginja iz vrst italijanskih preporoditeljev ena najodličnejših osebnosti, ki so udejstvovale program G. Mazzinija.

\+ **Volilne priprave** bojkotirajo magistratni uslužbenci v Milanu. Uslužbenci so zahtevali, da se jim priznajo posebne draginjske doklade. Ker tega niso dosegli, so proglasili bojkot za vse volilne priprave, ki bi jih moral izvršiti milanski magistrat. Bojkot se strogo izvaja.

\+ **Spor med italijanskimi komunisti in socialisti.** Med italijanskimi socialisti in med komunisti je prišlo do hudega spora zaradi znaka srp in kladivo, ki ga obe stranki porabljata za svoj amblem. Radi potrebne razlike nameravajo socialisti srpu in kladivu dodati še pero.

\+ **Nastop italijanskih komunistov pri volitvah.** V Milanu se je sestal izvrševalni odbor italijanske komunistične stranke in je razpravljal o nastopu pri bodočih državnozborskih volitvah. Na sestanku se je sklenilo, da ne bo komunistična stranka Italije sklepala kompromisov z nobeno skupino ali strujo, tudi ne s socialistično. Volilni program komunistične stranke Italije bo stal popolnoma v okviru moskovskih 21 točk tretje internacionale.

\+ **Avstrijsko-italijanska meja.** Pri določanju avstrijsko-italijanske meje na Tirolskem je podal zastopnik dunajske vlade izjavo, da avstrijska vlada ne more dovoliti, da bi mejna črta segala čez določene točke, kakor si to želi Italija. Posebno ne more Avstrija tega dovoliti na sektorjih, kjer si je komisija glede razvodja popolnoma na jasnem. Avstrija si hoče s tem utrditi in zagotoviti posest zelo važnih alpinskih točk.

\+ **Posvetovanje «neopredeljenih» v Rusiji.** Da pridobi «neopredeljene» delavce na svojo stran in za svoje cilje, sklicuje sovjetska vlada za najbližjo bodočnost konferenco «neopredeljenih» delavcev. Petrograjski sovjet je dobil ukaz, da skuša «neopredeljene» delavce na vsak način pridobiti za boljševizem. Da se to lažje posreči, se ima «neopredeljenim» odstopiti primerno število mest v upravi sovjetske Rusije.

\+ **Obnova Francije.** Neko poročilo agencije «Havas» javlja iz Berlina, da bo nemška vlada pred 1. majem predložila vrhovnemu svetu noto, obsegajočo popoln načrt za obnovo porušenih francoskih krajev. Načrt je rezultat posvetovanj, ki so jih imeli merodajni činitelji v Berlinu.

\+ **Posledice Hardingove politike.** «Daily Telegraph» prinaša od nekega svojega diplomatičnega sotrudnika iz Amerike poročilo, ki pravi, da bo imela Hardingova politika za zveze narodov dalekosežne posledice. Ameriški politiki napram zvezi narodov, pravi pisec, bo sledili vela kopica južnoameriških držav, ki se bodo zvezi narodov odpovedale po ameriškem vzorcu. Nicaragua se je zvezi narodov že odrekla, in njej sledita Argentinija ter čilska republika.

\+ **Japonski pridržki.** Japonski zunanji minister je pred kratkim podal izjavo o japonskem stališču v kitajskem vprašanju. Izjava povdarja zlasti, da si Japonska pridržuje popolnoma proste roke, kar se tiče njenih interesov v Mandžuriji in Mongoliji.

\+ **Nov predsednik kitajske republike.** Kakor se iz Pekinga brzojavno poroča, je zakonodajna skupščina v Kantonu soglasno izvolila dr. Sunyatsena za predsednika kitajske republike. Dr. Sunyatsen je vodja kitajske revolucije in ustanovitelj republike. Že 40 let deluje za prerojenje svoje domovine.

Prosveta

— **Za izdajo «Češke antologije»** Gospod češkoslovaški generalni konzul dr. Otokar Beneš je nabral znesek 7000 kron kot prispevek za izdanje dr. Lahove «Češke antologije» v Slovenski Matici. Darovali so: Češkoslovenska obec 5000 K, uradništvo Češke industrijalne banke v Ljubljani 1000 K, ataše češkoslovaškega konzulata gospod dr. Záhorský 400 K, gospod Anton Volný, uradnik češkoslovaškega konzulata 200 K, ostalo pomožno osobje češkoslovaškega konzulata 400 K. — Gospodu generalnemu konzulu, ki je že iz lastnih sredstev daroval v isti namen 10.000 K, kakor tudi vsem ostalim p. n. darovalcem bodi izrečena najtoplejša hvala. Izdaja knjige je s tem zagotovljena.

— **«Lepa Vida» na Ljudskem odru.** Ljubljanski učiteljiščniki so uprizorili v pondeljek na «Ljudskem odru» Cankarjevo «Lepo Vido». Predstava je bila dobro obiskana, bilo je mnogo mladine in raznih znancev. Svoj čas smo videli «Lepo Vido» v naši drami, ko so jo igrali realci (leta 1919.). Da so si ji izvolili tudi učiteljiščniki, je dokaz, da priznava mladina v «Lepi Vidi» svojo pesem hrepenenja, saj je njen Dioniz oni, ki veruje in zmaga. «Lepa Vida» seveda zahteva mnogo od odra in igralcev. Spremljevanje godbe upliva na poslušalca, da se prepusti sanjam. V splošnem je bila igra dobra pohvalili bi posebno obe ženski ulogi, Dioniza, Poljanca in Mrvo. Poljanec je poskušal zadeti pisateljeve geste, kar se mu je tu in tam tudi posrečilo. Režija je bila slaba in je skazila utis zadnjega dejanja. Med odmori je zapel pevski zbor nekaj pesmi. Ob času, ko se govori o prosvetnem delu učiteljstva med narodom, pozdravljamo ta poskus in želimo, da bi se ravno učiteljiščniki mnogo vadili v aranžiranju podobnih prireditev, ker bodo to v svojem poznejšem delu potrebovali.

— **Ruski umetniški večer.** Predprodaja vstopnic za «Ruski umetniški večer», v petek dne 15. t. m. v opernem gledališču, prične v sredo dne 13. t. m. Vstopnice se dobivajo pri blagajni opernega gledališča ob navadnih urah po sledečih cenah: Parter: Sedeži I. vrste 70 K, II. in III. vrste 55 K, IV. do IX. vrste 45 K, X. do XI. vrste 35 K. Dijaško stojišče 4 K. — Lože: Parter 250 kron, Balkonske 150 kron, Nadaljnje vstopnice v I. redu in parterju 50 K. Balkonske lože 25. — Balkon: Sedeži I. vrste 35 K, II. in III. vrste 20 K. — Galerija: Sedeži I. vrste 10 kron II. do V. vrste 8 K, Stojišča 3 K.

—**«Glasbena Matica».** V sredo, dne 27. aprila t. l., ob 8. uri zvečer se vrši v pevski dvorani «Glasbene Matice» izredni občni zbor z dnevnim redom: Podržavljenje konservatorija in šole «Glasbene Matice». Zaradi važnosti dnevnega reda prosi odbor polnoštevilne udeležbe.

— **Mariborsko narodno gledališče.** V četrtek Finžgarjeve «Razvaline življenja». Predstavi prisostvuje tudi pisatelj sam.

— **Velik uspeh Hudožestvenega teatra na Dunaju.** Ob navdušenih manifestacijah ruske kolonije se je pričelo pretečeno soboto v dunajskem «Stadttheatru» gostovanje moskovskega Hudožestvenega teatra, ki na svoji turneji potuje preko Prage v Nemčijo. V «Treh sestrah» Čehova so briljirale ge. Germanova, Knipper-Čehova, Križanovskaja in Orlova, ter gg. Kačalov, Masalitinov in Barbanov. Prvaki moskovskega teatra so Dunajčanom znani še iz predvojnega časa.

Domače vesti

Ljubljana, 12. aprila.

* **Uredniška vest.** Z včerajšnjim dnem je stopil v uredništvo «Tabora», Božidar Borko, bivši urednik «Murske Straže».

* **Izpremebe v državni službi.** Revirni nadzornik pri varnostni straži v Ljubljani, Dragotin Gril, je imenovan za revirnega nadzornika v 10. činovnem razredu na sedanjem službenem mestu. — Josip Vollouscheg, višji državni živinozdravnik v Konjicah, je z veljavnostjo izza dne 1. februarja 1919., vpokojen. — Eliza Proft, učiteljica na dekliški meščanski šoli v Celju, je odslovljena iz šolske službe na javnih šolah naše kraljevine.

* **Imenovanje v stavbeni službi.** Šef okrožne gradjevinske sekcije v Valjevu, naš rojak Anton Kovač je imenovan za inšpektorja drugega razreda v ministrstvu za gradjevine.

* **Izpraznjena carinska mesta.** Minister za finance je proglasil nastopna mesta za izpraznjena: Ivana Mikuža, revizorja tretjega razreda carinarnice v Ljubljani; Andreja Žela, carinika četrtega razreda carinarnice v Srdici; Jakoba Dereanija, carinika četrtega razreda carinarnice v Murski Soboti in Čedomira Bogdanoviča carinika carinarnice v Ljubljani.

* **Klerikalna poštenost.** Po nekaterih štajerskih občinah je bil med naprednimi elementi in klerikalci sklenjen kompromis za volitve. Kakor se nam sedaj javlja, so klerikalci na mnogih krajih, kjer se je to zgodilo, vložili potem kandidatsko listo pod firmo

SLS, da bi tako izgledalo, da je stopilo vse vnjihov tabor. Tudi v tem slučaju se kaže vsa politična poštenost klerikalne stranke.

* **Kolkovna pristojbina na vlogah na ministrstva.** Glede vlog na ministrstvo zunanjih zadev poroča isto ministrstvo, da je treba po naredbi ministrstva financ vse vloge kolekovati s kolekom 2 dinarjev in priložiti kolek 5 dinarjev za rešitev. Nekolekovane vloge se ne bodo prejemale.

* **Poštno nepragmatično uradništvo obveščamo,** da sta na prošnjo društva poštnih uradnikov in uradnic intervenirala poslanca gospoda Reisner in Franič v zadevi pragmatiziranja tega stanu pri gospodu ministru za pošto in brzojav, ki je obljubil, tozadevni odlok predložiti v prvi seji ministrskemu svetu v podpis.

* **Točenje in prodaja alkoholnih pijač.** Naredbi celokupne deželne vlade za Slovenijo z dne 19. aprila 1920., št. 180 Ur. l., in z dne 5. maja 1920., št. 198 Ur. l., o točenju in prodajanju alkoholnih pijač v Sloveniji sta z današnjim dnevom razveljavljeni.

* **Za Jugoslovensko Matico.** Kakor se nam poroča, je sodni nadsvetnik Anton Mejač v Ribnici naklonil iz neko kazenske poravnave 800 kron v prid «Jugoslovenske Matice». Najiskrenejša hvala!

* **Koroška Bela.** Deželna vlada je naklonila pogorelcem na Koroški Beli ter prizadetim posestnikom in družinam na Javorniku, katerim so italijanski letalci uničili v letu 1917. z zažigalnimi bombami hiše, gospodarska poslopja, obleko itd., izdatno podporo kot prvo pomoč za zboljšanje socialne bede. — Podpisani pogorelski odbor se v imenu vseh pogorelcev najprisrčnejše zahvaljuje za dobrohotno darilo ter upa, da bo deželna vlada še nadalje podpirala pomožno akcijo pri osrednji vladi, oziroma reparacijski komisiji v Beogradu. — **Pogorelski odbor:** Čop Anton, Čop Blaž, Vidic Janez, Malej Franc.

* **Kolo jugoslovanskih sester** ima svoje uradne ure vsak torek, četrtek in soboto od 4. do 5. ure popoldne. Mestni trg št. 2, II. nadstropje, soba št. 9.

* **Kongres jugoslovanskega ženstva v Ljubljani.** Prihodnjo nedeljo se vrši v Novem Sadu zborovanje odbora Narodnega ženskega saveza SHS, ki bo določil dnevni red kongresa jugoslovanskega ženstva v Ljubljani. Kongres v Ljubljani se ima vršiti začetkom septembra letošnjega leta. Zborovanja v Novem Sadu se udeleži tudi deset Slovenk.

* **Profesorsko društvo — sekcija Ljubljana** bo imelo v petek, 15. t. m. ob 15. uri v posvetovalnici I. državne gimnazije redno odborovo sejo, na kateri bo poročal predsednik dr. V. Korun o zadnjem mednarodnem profesorskem kongresu v Parizu. Razen tovarišev odbornikov vabi odbor tudi druge člane sekcije k udeležbi. — Tajnik. k

* **Uradne ure na ljubljanski policiji.** Na policijskem ravnateljstvu ostanejo za stranke tudi od prvega maja nadalje iste doslej običajne ure. Za poslovanje s strankami ni nikake izpremembe.

* **Carinska posredovalnica v Ljubljani.** Generalna direkcija carin objavlja, da sme tvrdka F. A. Uher, ekspedicijsko in komisijsko podjetje v Ljubljani, zvrševati carinsko-posredovalne posle pri ljubljanski carinarnici.

* **Podraženje mesa in drugih življenjskih potrebščin.** Na skupni seji Zveze jugoslovanskih železničarjev in Zveze poštnih organizacij dne 2. aprila je bilo sklenjeno, poslati k predsedstvu deželne vlade deputacijo. Tej deputaciji se je pridružila tudi Osrednja zveza javnih nameščencev in upokojencev. Deputacija je bila danes sprejeta. Glavni smoter intervencije je bil znižanje cen mesa in drugih življenjskih potrebščin na one cene, ki so obstojale v januarju letos. Izročila se je vtej zadevi tudi spomenica, podpisana od organizacij, v katerih se zahteva ureditev cen in odgovor tekom šestih dnij, sicer nastopijo združene organizacije z represalijami. Predsednik deželne vlade je pokazal razumevanje za težki položaj celokupnega prebivalstva, posebno pa stalnih nameščencev. Obljubil je, da se obrne takoj brzojavno na centralno vlado v Beogradu. Deželna vlada bo pa sama takoj započela najenergičnejše korake za ublaženje teh neznosnih razmer. Obenem je gospod deželni predsednik prosil deputacijo, da se zglasi še enkrat pri njemu, predno se uporabijo skrajna sredstva.

* **Mariborski mestni sosvet** ima jutri, 13. t. m. ob 18. uri sejo s sledečim dnevnim redom: Finančno gospodarske zadeve, vprašanje pogrebnega zavoda, občinski gospodarski urad in slučajnosti.

* **Nov član stanovanjske komisije v Mariboru.** Za člana stanovanjske v Mariboru je imenovan revident Južne železnice, A. Lukačič.

* **Socialni demokrati v Mariboru** so v svojo kandidatsko listo vpisali kar na svojo roko tudi poštnega uslužbenca Romana Verbanška, ki je sedaj javno izjavil, da kandidaturo odločno odklanja.

* **Iz Apač.** Denarno vprašanje pri nas še vedno ni rešeno. Ko so naše čete zasedle Apaško kotlino, je finančna uprava popisala vse avstrijske bankovce in obljubila, da bodo kmalu izmenjani. Ostalo pa je samo pri obljubi. Vsekakor bi bilo v interesu prebivalstva, da se rešitev tega vprašanja pospeši, ker nikakor ne gre, da bi se v krajih, kjer imajo Nemci že itak velik vpliv, naš položaj vsled take malomarnosti še otežkočal.

* **Nova stanovanjska komisija v Ptuju.** Poverjenik za socijalno skrb je imenoval za Ptuj naslednjo stanovanjsko komisijo: Predsednik prof. Fran Ilič, člani pa dr. Mile Jenko okrajni sodnik; Rudolf Matej magistratni tajnik, Alojzij Brenčič trgovec ter vodja policijskega oddelka Vilko Baebler. Dosedanja stanovanjska komisija je razpuščena.

* **Stanovanjska komisija v Gornji Radgoni.** Poverjeništvo za socijalno skrb je odredilo stanovanjsko komisijo tudi za Gornjo Radgono. Za predsednika je imenovan poštni oficijal Jernej Vengust. za člane posestnik Franc Velcl, njegov namestnik Klotar Bonvier, Ludvik Klinc, njegov namestnik poštni poduradnik Anton Gorše.

* **Novi šef prezidija hrvatske vlade.** Kakor se uradno poroča, je ban dr. Tomljenović upravo predsedstvenega urada hrvatske vlade poveril banskemu svetniku Ivanu Petranoviću, ki je službo že nastopil.

* **Grga Tuškan za jugoslovansko akademijo.** Na slavnosti, ki se je v Sisku pretečeno nedeljo vršila v počaščenju rodoljubnega starine dr. Grge Tuškana, je ban dr. Tomljenović sporočil Tuškanov sklep, da vse svoje imetje zapusti Jugoslovanski akademiji znanosti in v narodne dobrodelne svrhe. Neki seljak brez rodbine in svojecev je nato, sledeč Tuškanovemu vzgledu, izjavil, da bo zapustil svoje premoženje Hrvatski Matici v Zagrebu.

* **Evakuacija Dalmacije.** Iz Splita se brzojavno poroča: V ponedeljek se je v tukajšnjem vladnem poslopju vršila seja jugoslovansko-italijanske komisije v zadevi modalitet evakuacije otokov. Sklenilo se je, da bodo naše oblasti dne 17. aprila prevzele urade na otokih Mljet in Korčula, 18. aprila pa na Hvaru in Visu. Dne 19. aprila vkoraka na omenjene otoke naša vojska in žandarmerija.

* **Arnautski razbojniki se zopet zbirajo.** Iz Beograda nam poročajo, Blizu Galičnika in Debra zbirajo Arnavti svoje čete v nameri, da napadejo naše ozemlje. Na čelu jim je Kalaš Zajac. Tiranska vlada nosi odgovornost za to.

* **Gradnja cest v Črnigori.** V Črnigori se je pričela velika akcija za izgradnjo državnih cest in potov. Teoretično in praktično izobraženi inženerji, zlasti oni, ki so izurjeni v transiranju potov, se iščejo za stalno nameščenje bodisi kot državni uradniki, bodisi proti pogodbi. Kot državni inženerji zamorejo računati na plačo 4000 dinarjev mesečno razen ostalih rodbinskih dodatkov. Prijave sprejema Gradjevinska inšpekcija na Cetinju.

* **Nova vrsta influence.** V Londonu se v zadnjem času širi nova, doslej neznana vrsta influence, ki napada ljudi po najmanjšem prehlajenju. Zdravniki še niso mogli dognati vzroka bolezni. To novo bolezen lečijo najuspešnejše z natrijevim salicilom.

Pocenjenje belgijskega premoga. Ker se znižajo belgijskim rudarjem mezde od 1. aprila naprej za 5 odstotkov, so belgijski rudokopi sklenili nadaljnjo znižanje cen industrijskemu premogu za 10 do 12,50 frankov za tono. Tudi premog za domačo uporabo bo cenejši.

* **Tatvine perila.** Delavcu Antonu Koprivcu, ko je še stanoval v Rožni dolini 191, je bilo iz njegovega stanovanja ukradeno raznovrstno perilo v skupni vrednosti 3610 kron. Tatu ne morejo izslediti. Najbrže je tat prodal perilo bosanskim prekupcem. — Ivani Mrkun na Privozu št. 8 je bilo dalje ukradeno na dvorišču se sušeče perilo v vrednosti 700 kron.

* **Ponarejeni dvokronski bankovci** avstro-ogrske banke krožijo zlasti po Sv. Lenartu v Slov. Goricah. Imajo žig «Bezirkskrankenkassa Marburg». Prebivalstvo opozarjamo, naj bankovcev s takim žigom ne sprejema.

* **Roparji v avtomobilu. Grad «Boben»** v Zabičah pri Ilirski Bistrici je bil v noči od 2. na 3. aprila izropan. Roparji so se pripeljali z avtomobilom, vdrli v grad in povezali družino, ter potem s samokresi v rokah stopili v spalnico grajščaka Balcarika in zahtevali ves denar. Odnesli so gotovino in nekaj zlatnine. Pri odhodu so zažugali, da se še povrnejo.

* **Poškodba.** Posestnikov sin, 22letni Karel Kocjan iz Preseke pri Mozirju je lomil kamenje v očetovem kamnolomu. Z železnim drogom si je težko poškodoval desno roko.

* **Ukraden suknjič.** Železniškemu uradniku Sebastijanu Čenčurju je bil iz vile Fani na Friškovcu na zelo drzen način ukraden suknjič, vreden 1000 kron. Tat je skozi odprto okno zlezel v zaprto sobo vile in zopet po isti poti odšel.

* **V prepiru.** V Hrastju je 9. t. m. viničar Anton Solar v prepiru s tako silo udaril viničarjevo hčer Marijo Lugert z vilami po hrbtu, da se ji je vilila kri in da je izgubila dar govora. Težko ranjeno so prepeljali v bolnico.

TAM PREKO JE BEDA, TAM PREKO TREBA POMOČI! — ALI STE ŽE ČLAN «JUGOSLOVENSKE MATICE»?

Gospodarstvo

MEZDNI BOJ PREMOGARJEV NA ANGLEŠKEM.

V članku «Svetovni trg premoga», objavljenem v «Jutru» dne 12. marca t. l. smo pozarjali na nadprodukcijo premoga in narisali posledice tega dejstva. Izrazili smo tudi misel, da bodo z naščanjem razpoložljive množine premoga avtomatično padale na svetovnem trgu cene življenskih potrebščin. Opetovanokrat smo opozarjali na dejstvo, da bo izdatnemu znižanju mezd, ki se v Ameriki že izvršujejo, sledil tudi na Angleškem isti proces, seveda ne brez hudih bojev. V Ameriki so v teh bojih podlegli delavci, kako se bo sedanji velik boj na Angleškem končal, se še ne ve.

S prvim aprilom t. l. se je začela na Angleškem usodepolna bitka. Baje je več kakor poldrug milijon rudarjev nastopilo proti nameravanemu znižanju rudarskih mezdnih plač. Izid tega boja je za Evropo največjega pomena. Če se v angleških premogovnih podjetjih znižajo mezde, potem bo temu moral avtomatično slediti tudi evropski kontinent. Kajti obseg angleškega mezdnega boja je tako velik in cena angleškega premoga je za evropsko industrijo tako odločilna, da se morajo gospodarske prilike ravnati po izidu boja angleških premogarjev.

Posestniki angleških premogovnikov zahtevajo znižanje mezd, zaradi tega, ker je cena izvoznega premoga na Angleškem od meseca oktobra leta 1920. do srede meseca marca t. l. padla od 150 na 45 šilingov pri toni. (To je od 4230 na 1270 kron za tono, loko angleška pristanišča.) Nadalje je v škodo producentov do tega časa padla tudi množina izvoznega premoga na dva milijona ton mesečno. Poroča se, da so imeli premogovniki v mesecu januarju t. l. pet milijonov šterlingov izgube, kar znaša okroglo tri milijarde naših kron. Pri tem je treba vpoštevati, da znašajo mezde tri četrtine proizvajalnih stroškov.

Pri tem gigantskem boju je postopanje angleške vlade zanimivo. S prvim aprilom t. l. je ukinila vlada državno prisilno gospodarstvo nad premogom in se s tem osvobodila vsake prisilne ingerence pri pogajanjih med strankami, zaradi česar ta spor ne pride pred razsodišče parlamenta. Proglašeno pa je izjemno stanje in državna oblast bo med bojem sama skušala vzdržati rudnike pred poškodbo.

Izrecnega zmagovalca menda ne bo. Ako se stranki najdeta na srednji poti, bo že ta okoliščina pripomogla, da se gospodarske razmere v Evropi konsolidirajo.

= **Dobavni razpis.** Glavno sanitetno skladišče vojne in mornarice v Zemunu namerava potom javne dražbe nabaviti velike množine raznega materijala. V to svrho se bodo vršile ponudbene licitacije v upravi glavnega sanitetnega skladišča v Zemunu, vselej ob 11. uri dopoldne, in sicer: 1.) dne 21. aprila t. l. za dobavo razne posode in stekla, pločevine, emajlirane pločevine, kozarcev, steklenic, jedilnega orodja, kuhinjske in umivalne posode in orodja itd. 2.) dne 23. aprila t. l. za dobavo strežniških in zdravniških oblek, perila itd. 3.) dne 25. aprila t. l. za dobavo mrtvaške obleke, perila in opreme. Vzorci in modeli predmetov, ki jih je dobaviti, dobavni pogoji in sploh vse podrobnosti so interesentom v zgoraj navedeni pisarni ob delavnikih na vpogled. En izvod dobavnega razpisa je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

= **Državna industrijska banka z 200 milijoni glavnice.** V Beogradu se ima ustanoviti državna industrijska banka z glavnico 200 milijonov dinarjev, ki bi prevzela eksploatacijo Lubije v Bosni in pogon raznih šumskih podjetij. «Jugoslovenski Lloyd» v Zagrebu se je o stvari informiral pri raznih zagrebških denarnih zavodih in izvedel, da se za tem najbrže zopet skriva dunajski dr. Kranz, ki je že enkrat poskušal svojo srečo, a so bili njegovi predlogi vsled odpora javnosti odbiti. List opozarja merodajne činitelje, naj bodo previdni, da ne nasedejo Kranzu v drugič.

= **Prost uvoz pohištva za brzojavne nameščence.** Na nedeljski seji finančno-ekonomskega komiteja je bilo sklenjeno, da se dovoli carine prost uvoz pohištva za one, ki se naselijo v našo državo, da prevzamejo službo pri brzojavnih upravah. Za vsak posamezen slučaj da dovoljenje finančni minister.

= **Občn zbor Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo** se vrši v Mariboru v soboto dne 16. aprila ob 5. uri popoldan v prostorih gremijalne šole v Jurčičevi ulici 8. Ker je na dnevnem redu izpremenba pravil je po § 26. zveznih pravil za odobritev potrebna dvetretjinska večina zveznih delegatov. Zveza pozivlja vse gremije in zadruge, da se po svojih delegatih, oziroma svojih namestnikih polnoštevilno udeleže občnega zbora. Skupen odhod v Maribor je v soboto z opoldanskim osebnim vlakom, ki prispe ob pol petih popoldne v Maribor. Za prenočišče delegatov in namestnikov v Mariboru je preskrbljeno in ni potreba posebnih prijav. Po občnem zboru se vrši v gostilni «Maribor» pozdravni večer delegatov ter zastopnikov organizacij iz drugih pokrajin. k

= **Trgovski shod v Mariboru** se vrši v nedeljo 17. aprila ob 9. uri dopoldne v dvorani pivovarne Götz, s sledečim dnevnim redom: 1.) Stališče trgovstva pri reviziji avtonomne carinske tarife in sklepanju trgovskih pogodb, poroča I. Mohorič; 2.) Neurejenost prometa, poroča Ivan Kejžar; 3.) Maribor, kot trgovsko in prometno križišče, poroča V. Waixel; 4.) Propadanje vinske trgovine in njeni vzroki, poroča Fran Čuček; 5.) Prosvetno delo med trgovstvom v časopisju, šolah, strokovnih in gospodarskih organizacijah, poroča Fran Zelenik; 6.) Razmerje trgovine z zadružništvom, poroča Fran Golob; 7.) Hibe sedanjega obdavčenja, poroča dr. V. Sernec; 8.) Izjednačenje trgovske in obrtne zakonodaje, poroča Ivan Jelačin. — Po shodu se vrši popoldan skupni izlet v Falo. Zvečer se vrši nato družabni večer z vojaškim koncertom v Götzovi dvorani. Zveza trgovskih gremijev in zadrug vabi vse trgovstvo, da se polnoštevilno udeleži mariborskega trgovskega shoda, na katerem bo začrtan program nadaljnega strokovnega dela slovenskega trgovstva. k

= **«Vulkan», tvornica gumijevih izdelkov, družba z o. z. v Kranju.** Ta tvornica, ki je pričela z obratovanjem, je prva in edina tovarna za izdelovanje predmetov iz kavčuka v Jugoslaviji. Domača industrija gumija ima brezdvomno veliko bodočnost, kajti moderne kulture si ne moremo več misliti brez uporabe kavčuka. Doslej je pa vse gumijevo blago prihajalo izključno le iz inozemstva; javna uprava, domača industrija in domači konsum so bili na tem polju povsem odvisni od uvoza iz tujine. To se bo sedaj izpremenilo in celo za izvoz bi utegnila ta nova industrija pri nas delovati, ker nimajo sosednje države na Balkanu nobene slične tvornice. — Imenovana tovarna izdeluje razne predmete iz gumija in ima tudi dobro opremljeno delavnico za popravljanje avtomobilnih plaščev in zračnic potom vulkanizacije v velikem slogu. Ustanovitelji in družabniki tvornice so izključno sami Slovenci. Tovarna izdeluje danes: «Favorit», gumijevo mazilo za transmisijska jermena, «Para-lepilo» za čevljarsko obrt in «Para-raztopnino», v kratkem pa bo pričela izdelovati gumijaste trakove za izolacijo, para-trakove, podpetnike, radirke, nevulkanizirane plošče za izdelovanje štampilij itd. 658

= **Zagrebška ekskomptna banka** je imela v sredo sejo, na kateri je bilo sklenjeno, da se za leto 1920. izplača 17 odstotna dividenda, t. j. 68 kron na delnico, dočim je znašala prejšnja dividenda samo 12 odstotkov. Zaradi velikih rezerv je bilo sklenjeno, da se za tri stare delnice dobe štiri nove gratis. Za tri se bo plačalo 20 kron emisijskih izdatkov, četrta pa se bo dobila po nominalni vrednosti 400 K. Sklepi banke so napravili v mestu veliko senzacijo. Na današnji borzi so delnice Eskomptne, ki so notirale še včeraj 1400, poskočile kar na 1600 do 1700 kron.

= **Savski prekop pri Kupilovu v Sremu.** Ministrstvo gradjevina se je obrnilo na ministrstvo saobračaja in poljoprivrede s predlogom, naj bi se pri Kupilovu v Sremu, kjer dela Sava močen ovinek, tamošnji teren presekal in napravil prekop. Na ta način bi se tok reke skrajšal za 20 kilometrov in dobil močen padec vode, tako, da bi bilo mogoče zgraditi električno centralo, ki bi imela nad 20.000 konjskih sil.

= **Češkoslovaške državne finance.** Češkoslovaškemu finančnemu ministru se je posrečilo doseči v državnem proračunu za leto 1921. vsaj formalno ravnotežje. Kolike diference bodo v resnici nastale, bo pokazala bodočnost. Redni izdatki so preliminirani s 14 milijardami češkoslovaških kron in bi bili kriti s približno ravnotolikimi dohodki. Da je državni dolg narasel, nam pričajo obresti, ki jih mora država plačati od svojega dolga in ki so narasle od 280 milijonov prošlega leta na 887 milijonov češkoslovaških kron v novem letu. Pri tem je znižana amortizacijska kvota dolga od 814 na 82 milijonov. Za prehrano prebivalstva je bilo izdano lansko leto 540 milijonov, v proračunu za letošnje leto je predvideno samo 100 miljonov. Tobačni monopol naj bi dal 1.300 milijonov češkoslovaških K proti 800 lanskega leta, uprava pošte, telefona itd. 720 proti 240 lanskega leta in železnice 3.540 proti 270 milijonov češkoslovaških kron. Prenosnina nepremičnin, efektov in davek na luksus 1.050 milijonov češkoslovaških kron proti 800 leta 1920. Minister Hotowec je izjavil, da je Anglija dala posojilo vsled doseženega ravnovesja v proračunu in vsled jasne tendence trgovskih pogodb k svobodni trgovini.

= **Svobodna trgovina in davki v Rusiji.** Iz Moskve poročajo, da je sovjet ljudskih komisarjev z dekretom dovolil svobodno trgovino v nekaterih najvažnejših produktih. Uvedeni so tudi davki, ki jih bo plačalo v produktih. Kmeti, ki nimajo več od enega hektarja zemlje, so teh davkov oproščeni.

= **Državni papirnati denar na Madžarskem.** Na Madžarskem se ustanovi poseben zavod za emisijo državnih bankovcev. Vlado bo v to svrho dovolila kredit ene in pol milijarde madžarskih kron. Institciji bo načelovala posebna komisija, v katero bodo imenovani člani parlamenta in višji uradniki. Bavila se bo z vsemi posli, razen s hipotekarnimi. Vsak teden bo izdajala komunike o cirkulaciji bankovcev in poročilo o bilanci.

= **Ruska trgovina z inozemstvom.** Po sklepu trgovske pogodbe z Anglijo objavljajo ruski sovjetski listi vsak dan poročila o intenzivnih pripravah za obnovitev stikov ruskega trga z inozemstvom. Poročila javljajo, da znaša uvoz različnega blaga od novega leta do začetka marca meseca okolu dva in pol milijona pudov. Množe se tudi poročila o mrzličnem popravljanju peterburškega pristanišča in o pripravljanju pristanišč ob Črnem morju, ki bi služila obnovitvi zamorskih trgovskih zvez z Evropo.

= **Pasivna bilanca Kruppovih tvornic.** Berndorfska kovinska tvornica Artur Krupp, pri kateri je nekaj mesecev sem udeležen tudi francoski kapital, izkazuje v svojem zadnjem poslovnem letu 270 tisoč kron primanjkljaja proti 7,880.000 v preteklem letu. Zaradi tega se zopet ne bo razdelila nikaka dividenda. Dolgovi družbe so od 127 milijonov narastli na 327 milijonov kron.

= **Nemški izvoz leta 1920.** Časopis «Wirtschaft und Statistik» prinaša podatke o celotnem izvozu nemške države v času od meseca januarja do meseca septembra leta 1920. Od skupnega izvoza v vrednosti 47 milijard mark je odpadlo 21 odstotkov na Nizozemsko, 9 na Švico, 5.7 na Veliko Britanijo, 3 na Francijo, 3 na Belgijo, in 3 odstoke na Italijo. Leta 1920. se je v Holandijo izvozilo trikrat več kot leta 1913.; ravnotako je povečan izvoz v Švico, Švedsko, Norveško, Dansko, Finlandijo, Španijo, torej države, ki imajo po večini visoko stoječo valuto. V dežele ki so preje pripadale Avstro-Ogrski, je padel izvoz od 11 na 8 odstotkov, na Balkan in Turčijo pa od 3 na 1 odstotek. Da se je industrija zapadnih dežel emancipirala od nemške, izhaja iz okolnosti, da je padel izvoz v Anglijo od 14 na 6 odstotkov, v Francijo od 8 na 3 odstotke in v Belgijo od 5 na 3 odstotke. Če delimo nemške izvozne države v tri grupe, v nevtralne države, v ententne države ter v vzhodno in jugovzhodno Evropo, najdemo, da je prva grupa participirala s 51 odstotki, druga s 15 in tretja 12 odstotki. Ostanek pade na druge države. Izvoz v aliirane države je padel od 31 na 15 odstotkov, izvoz v Rusijo, nacijonalne države, Balkan in Turčijo pa od 23 na 12, zato pa je poskočil izvoz v nevtralne države od 21 odstotkov leta 1913. na 51 odstokov v letu 1920. Skrajni čas je, da vlada ukrene kar se vodstva in začetka dela tiče. Današnje število delavcev znaša 200, za poln obrat pa bi jih treba 6000. Na mesec bi se moglo producirati blaga v vrednosti 8 do 10 milijonov kron. Pred vsem tem pa je treba urediti vprašanje nacijonalizacije podjetja in participiranje države pri nacijonalizaciji.

Borza 12. aprila

V naše včerajšnje poročilo o curiški borzi se je vrinila neljuba tiskovna pomota, ki so jo pazljivi bralci borznih poročil, gotovo že sami popravili. Naša krona v Curihu žal še ni notirala 7.10, ampak še vedno samo 4.10.

•

Zagreb, **devize:** Berlin 229 do 231, Rim 630 do 634, London 561, Newyork 140 do 142, Pariz 1008 do 1012, Praga 194 do 195,50, Švica 2475 do 2500, Dunaj 24,25 do 25, Budimpešta 51 do 52,50. **Valute:** dolar 138.50 do 138,75, avstrijske krone 24,50 do 24,75, rublji 75 do 80, češke krone 185, funti 546 do 549, napoleoni 473 do 476, marke 225 do 229, leji 201 do 205, italijanske lire 625 do 630, turške zlate lire 510. **Blagovna borza** je bila večinoma neizpremenjena.

	denar	blago
Banka za Primorje	920	940
Hrvatska eskomptna banka	1600	1700
Jugoslavenska banka	580	590
Ljubljanska kreditna banka	930	950
Eksploatacija drva	1800	
Slavonia	1275	1280
Srpska banka	745	750
Trgovsko-obrtna banka	405	410
Jadranska banka	2000	2050
Gorania	675	680
Gutman	1450	1500
Banka Brod na Savi	290	295
Prištediona	10250	10400
Narodna šumska industrija	750	756
Narodna banka	640	645
Ljublj. strojne tov. in liv.	960	990
Rečka pučka banka	435	440
Slovenska eskomptna banka		750

Beograd, valute: dolarji 34.90 do 35.10, funti 136 do 138, franki 248 do 251, drahme 255 do 260, lire 152 do 154, leji 51. do 51.50, levi 42.50 do 43, marke 57.25 do 57.50, češke krone 45.50 do 45.75, napoleondorji 118.25 do 119. **Devize:** London 140 do 141, Pariz 252 do 253, Ženeva 618 do 620, Solun 258 do 260, Praga 48.50 do 48.80, Dunaj 5.80 do 5.85, Berlin 57.50 do 57.75, Milan 157 do 158.

Berlin. Italija 283.70 do 284.30, London 242.75 do 243.25, Newyork 61.68 do 61.82, Pariz 440.55 do 441.45, Švica 1070.00 do 1073.10, avstrijske žigosane krone 18.73 do 18.77, Praga 85.15 do 85.35, Budimpešta 22.09 in pol do 22.15 in pol.

Zürich, Berlin 9.37 in pol, Newyork 577, London 22.64, Pariz 41.15, Milan 26.50, Praga 7.95, Budimpešta 2.07 in pol, Zagreb 4.10, Bukarešta 9, Varšava 0.70, Dunaj 1.72 in pol, avstrijske žigosane krone 1.

Vremensko poročilo

Ljubljana 306 m nad morjem

Dan	Čas opazovanja ob	Stanje barometra v mm	Temperatura po C.	Vetrovi	Nebo	Padavina v mm
12. april	7. uri	737·4	8·3	brez vetra	jasno	0,0
	14. uri	734·7	18·7	„	„	
	21. uri	736·4	12·6		pol obl.	

Srednja včerajšnja temperatura 11·2, normalna 9·1
Verovatna vremenska napoved: voč. obl. mirno vreme
Solnce vzhaja ob 5·17 zahaja ob 18·44

Lastnik in izdajatelj Konzorcij „Jutra“.
Odgovorni urednik Vit. F. Jelene.

Hugh Conway: 52

Iz teme v luč

Roman.

Ravno pa, ko je v meni dozoreval ta sklep, sem zapazil da je utripanje žile postajalo močnejše in hitrejše, sem začutil, da je pričela globokejše dihati, in videl, kako se ji je žarek vračajočega se življenja prikradel čez obraz; in čakal sem z brezdušno nepotrpežljivostjo.

In tedaj se je Pavlina — moja žena — zopet vrnila v življenje — vzdignla se je na postelji ter obrnila obraz proti meni; in v njenih očeh sem videl nekaj, kar naj z milostjo božjo nikdar več ne vidim tamkaj!

OSMO POGLAVJE.

Zopet najden.

Silno nerad pišem to poglavje. Da bi mogel narediti svojo zgodbo zvezano in popolno brez njega, bi najrajši ne zinil besedice o dogodkih, ki jih zabeležuje. Akoravno je bilo nekaj doživljajev čudnih, se vseeno dajo razlagati; ti-le pa ne bodo nikdar niti ne morejo biti nikoli pojasnjeni kakor bi rad.

Pavlina se je prebudila, in ko sem ji pogledal v oči, sem se stresel, kakor da bi ledena sapa buhnila vame. Ni bila blaznost kar sem videl v njih, a tudi ni bil razum. Odprte so bile kolikor le mogoče; bile so strmeče in nepremične in vendar sem vedel, da niso videle nobene stvari, da niso njihovi živci pošiljali nobenega vtisa v možgane. Konec je bil vseh mojih bujnih nad, da se ji z vrnitvijo v življenje povrne razum. Bilo je jasno, da je zdaj prešla v stanje, ki je bilo še bolj bedno kakor prejšnje.

Ogovoril sem jo, jo poklical po imenu; ni se odzvala mojim besedam. Videti je bilo, kakor da se ne zaveda moje navzočnosti. Venomer je imela svoje čudne oči uprte v eno smer.

Zdajci je iznenada vstala in je odšla iz sobe, predno sem ji mogel ubraniti. Šel sem za njo. Hitela je po stopnjicah navzdol in videl sem jo kreniti proti sprednjim hišnim vratom. Roko je imela že na kljuki, ko sem stopil k njej in jo zopet poklical po imenu, jo zaprosil, ji celo velel, da se vrne. A bilo je kakor da ji ne bi noben glas segel do ušes. V tem njenem kritičnem stanju sem se malone bal, zadrževati jo s silo, misleč, da je najboljše, da jo pustim svobodno iti, kamor ji drago; to je, da sem šel z njo, da jo obvarujem vsake nezgode.

Pograbil sem klobuk in plašč, ki sta visela v veži; zadnjega sem ji med potoma ogrnil ter ji celo oglavnico potegnil čez glavo. Ni se upirala, ampak me je brez vsake besede pustila, da sem to storil, da mi pokaže, da je vse opazila. Zatem pa je šla z menoj ob strani naravnost naprej.

Stopala je s hitrimi in enakomernimi koraki, kakor človek, ki ima gotov cilj pred seboj. Ozrla se ni niti na levo niti na desno — niti v zrak ali v tla. Celo to pot nisem niti enkrat zapazil, da bi premaknila oči, niti enkrat nisem videl, da bi ji trepalnice zmignile. Akoravno se je moj rokav dotikal njenega, sem bil prepričan, da ni niti mislila, niti vedela, da sem jaz poleg nje.

Nisem je več poskušal ustaviti na njeni poti. Ona ni hodila kakor brez cilja. Nekaj je vodilo ali naganjalo njene stopinje proti nekemu gotovemu cilju, vendar nisem vedel kaj. Nekaj o njenih pretresenih možganih jo je sililo, da dospe na nek kraj čim preje mogoče. Bal sem se posledic, če bi jo bil pri tem oviral. Celo ako vse to ne bi bilo nič drugega, kakor da bi bila močno mesečna, bi bilo nespametno, da bi jo zbudil. Vse boljše je bilo iti z njo, dokler napad ne odjenja.

Prišedši do konca Walpolske ulice se je brez obotavljanja pravokotno obrnila in stopala po široki ravni cesti naprej. Po tej cesti me je peljala dobre pol milje daleč, nato pa se je ostro zasukala, šla po neki drugi ulici nekako do polovice, zatem pa je obstala pred neko hišo.

Bila je običajna londonska trinadstropna hiša. Hiša, ki se je prav malo razlikovala od moje in tisočero drugih, samo da je bila videti zanemarjena, kakor sem opazil pri luči pouličme svetilke. Okenske šipe so bile zaprašene in na enem oknu je bil list, ki je oznanjal, da se oddaja s pohištvom vred v najem.

Zavzel sem se in ugibal, kakšna čudna misel je mogla privesti Pavlino do te hiše brez stanovalcev. Ali je morda tukaj kdaj bival kakšen človek, ki ga je poznala v prejšnjih časih? Če je, potem je bilo to morda upapolno znamenje, da jo je kak vzbujen spomin nagnil, da je nehote naravnala svoje stopinje na kraj, ki je bil v zvezi z nekdanjimi dnovi. Silno radoveden in celo močno razburjen sem čakal, kaj bo sedaj storila.

Šla je naravnost do vrat ter položila roko nanje, kakor da bi pričakovala, da se bodo odprla ob njenem dotikanju. Tedaj je pa bilo videti prvikrat, kakor da se obotavlja in vznemirja.

«Draga Pavlina», sem rekel, «pojdiva nazaj. Tema je in prepozno, da bi danes šla v hišo. Jutri pa, če ti je drago, prideva zopet!»

Ona pa mi ni odgovorila. Stala je pred vrati in jih pritiskala z roko. Prijel sem jo narahlo za roko in poskušal peljati proč. Ustavljala se mi je z neko pasivno močjo, ki nisem verjel, da jo ima. Najsi je bil nejasni njen kakršenkoli namen, toliko mi je bilo očito, da ga je bilo mogoče doseči zgolj s tem, da prestopiva skozi tista vrata.

Bil sem docela pripravljen, da ji ustrežem s tem. Ker sem šel tako daleč, sem se bal iti nazaj. Bil sem prepričan, da bi bilo usodepolno, če bi v sedanjem položaju kljuboval njenim željam. Pa kako priti v hišo?

(Dalje prihodnjič.)

Schicht

Delo in čas prihrani, 593 6—2
ker izdeluje prinesko, pravo
„Schichtovo milo"
znamke „jelen"
pri vsakem večjem pranju, kakor tudi pri vsakem čiščenju v kuhinji in gospodinjstvu sploh. Schichtovo milo je v svoji izdatnosti, kakovosti in pralni zmožnosti resnično nedosežno.
Pazite na poleg stoječo varstveno znamko!
Zastopstvo za Slovenijo ima tvrdka J. Globočnik in drug v Ljubljani.

Schicht

Arhitekt in mestni stavbenik
VILJEM TREO
Ljubljana, Gosposvetska c. 10.
Telefon interurb. št. 103. Ustanovljeno l. 1850. se priporoča za **zgradbe** vseh vrst ter izvršuje **načrte** in **proračune.** 440 10—9

Kupijo se stara, tudi pokvarjena dvokolesa, šivalni, pisalni in razni stroji. F. BATJEL, Ljubljana, Stari trg 28. 274 12—11

Cigaretni papir
Olleschau „Ptič" 100/100, Abadie, Altesso, Club 100/60 v knjigah, nadalje **stročnice Jakobi, Lemo** in **Radiks** priporoča 642 3—1
Osvald Dobeic, Ljubljana
Sv. Jakoba trg 9.

Vino izbrano, naravno, belo ali rdeče, novo ali staro, po vrlo nizki ceni na malo ali veliko, pošilja v poslanih sodih **Ciglar,** trgovina vina, **Stubica,** Hrvatsko, Zagorje. 329 30—28

Kupi se še dobro ohranjena **decimalna tehtnica,** ki potegne do 5 kilogramov.

Obl. konces. zavod za pokončavanje podgan, miši in mrčesa, Kolodvorska ulica št. 39. 415 52—23

Kupimo vse letnike «Ljubljanskega Zvona». Tudi posamezne letnike, zlasti 1881, 1886, 1889, 1893 do 1901, 1910, 1911, 1916. Ponudbe na upravništvo «Jutra», Sodna ulica 6. 7

Hiša
mala, lepa, 10 minut od Kranja, **naprodaj.** Več pove **Ivan Volk, Primskovo pri Kranju.** 624 5—5

D. M. C.
Specialna trgovina
D. M. C. Art.
na veliko preporuča svoj veliki izbor.
Narudžbe obavljaju se brzo i točno. 632 2—2
FERDO SCHWARZ
Zagreb, Trenkova ulica 20.
D. M. C.

Išče se
kompanjon
gospod ali gospdč., v večjo že vpeljano trgovino, če mogoče učen meš. blaga. Pismene ponudbe pod **„Kapital"** na upravo „Jutra". 645 2—2

Naročajte dnevnik „Jutro"!

Prodá se konj (kobila), 145 cm visok, rjave barve, pet let star, vročekrven, izvrsten za tek; **voz zapravljivček** na oljnate osi in štiri peresa, **sani** z usnjem v zelo dobrem stanju ter prevlečene in na peresa. Istotam **se prodá fotografični aparat** znamke Nettel, 9 × 12; **daljnogled** za eno oko in **citre** z notami. Vprašanja nasloviti na **Slavko Šuštaršič, Radovljica.** 613 6—3

Spedicijska tvrdka
Ludovik Ševar vd.
na Rakeku
preskrbuje najhitrejše vse v spedicijsko stroko spadajoče posle,
tudi 643 2
ocarinjenje.

Obvestilo.
Obveščava cenj. odjemalce in p. n. občinstvo, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah. **Gotovi čevlji v zalogi. Turistovski čevlji domačega izdelka.** 634 2
Ant. in Jož. Brajer-Kapele
Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Išče se perfekten samostojen slovensko-nemški **korespondent** za takojšnji nastop. Prednost imajo samci, ki so jugoslovanski državljani. Ponudbe na **„Spedicija", poštno ležeče, Jesenice-Fužine 46.** 654

KAKI
čepice za uradnike
državne in južne železnice, kakor tudi vsake druge vrste, izdeluje po naročilu v najkrajšem času tvrdka
FILIP BIZJAK
krznar in izdelovalec čepic
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 13 (Kolizej). 580 5

Lokal
za urarsko obrt na prometnem kraju kakega mesta v Sloveniji
se išče.
Ponudbe pod R/82 na Anonč. zavod Drago Beseljak, Ljubljana. 637 2

20.000 kg
prima angleškega
kristal. boraksa
v vrečah po 100 kg bruto za neto, zacarinjeno, od skladišča Ljubljana ital. Lir 4·80, pri nadrobni oddaji Lir 5·—, event. tudi v SHS valuti. Vpraša se pri: COLONIALE OLANDESE, TRST. 636 10—2

Prodá se
osebni avtomobil
Fiat 35/18 H. P.
s predvojnim motorjem, popolnoma prenovljen, dve karoseriji. Ena odprta, porabna za prevoz 10 oseb ali lahkih tovorov (do 1000 kg) in ena zaprta (limuzina). Ogleda se lahko v delavnici **Št. Vid nad Ljubljano hiš. št. 69.** Dopisi na Anončno ekspedicijo **Al. Matelič, Ljubljana,** pod **„Avto".** 648 3—2

!! Kupujte nove knjige !!
Tiskovne zadruge:
D. Fajgel, **Tik za fronto.** Zbirka črtic, ki popisujejo dogodke v Gorici po izbruhu vojne med Italijo in Avstrijo 1915. Broš. 36 K, po pošti 2 K več.
A. Novačan, **Veleja.** Drama. Broš. 28 K, vez. 36 K, po pošti K 1·80 več.
Shakespeare-Župančič, **Macbeth.** Broš. 32 K, vez. 40 K, po pošti K 1·80 več.
Ilka Waschtetova, **Pravljice.** Z večbarnimi slikami. Vez. 40 K, po pošti K 1·80 več.
Fr. Veber, **Uvod v filozofijo.** Pota in cilji, 3.—4. zvezek. Cena 72 K, po pošti 3 K več.
Knjige se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. 6.

Zahvala.
Za obile dokaze iskrenega sočutstva ob smrti našega ljubljenega očeta, ozir. starega očeta, gospoda
Jerneja Trebarja
za poslano cvetje in obilo spremstvo na njegovi zadnji poti izrekamo vsem svojo najprisrčnejšo zahvalo.
V Ljubljani, dne 12. aprila 1921. 653
Žalujoči ostali.

Cela zaloga čevljev se radi opustitve tega predmeta skupno po fakturni ceni proda. Naslov pove uprava „Jutra". 656 5—1

Za občinske volitve
je za vsakogar nujno potrebno, da se seznani z novim volilnim redom.
V ta namen je pravkar izšel
Občinski volilni red za Slovenijo.
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6, in velja s poštnino vred K 4·40.

Najcenejše pleskanje železa
„PHILIGRAPHIT"
specialna barva proti rji.
Samo enkratno pleskanje za pet let, brez uporabe minija. 644 3—2
Domač izdelek, v inozemstvu priznan.
„PROMET"
tehn. ind. podjetje, dr. z o. z. v Ljubljani.
Kovine, gume, barve, kemikalije, strojna olja, bencin.

Natisnila Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.